

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 21.12.2005
KOM(2005) 666 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Presadzovanie trvalo udržateľného využívania zdrojov: tematická stratégia
predchádzania vzniku odpadu a jeho recyklovania**

{SEK(2005) 1681}
{SEK(2005) 1682}

OBSAH

1.	Úvod.....	3
2.	Súčasná situácia	4
3.	Ciele vyvíjajúcej sa politiky EÚ týkajúcej sa odpadu.....	6
4.	Opatrenie.....	6
5.	Aký bude vplyv navrhovaných zmien?.....	8
6.	Medzinárodná situácia	10
7.	Monitorovanie a hodnotenie	11
8.	Proces preskúmania.....	12
	PRÍLOHA I: Hlavné opatrenia.....	12
	PRÍLOHA II: Legislatívny finančný výkaz	12

OZNÁMENIE KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Presadzovanie trvalo udržateľného využívania zdrojov: tematická stratégia predchádzania vzniku odpadu a jeho recyklovania

(Text s významom pre EHP)

1. Úvod

Odpad je pre Európanov ekologickým, sociálnym a hospodárskym problémom. U niektorých vyvoláva negatívne predstavy: vrecia s odpadkami, smeti a skládky toxického odpadu. Pre iných je odpad príležitosťou – odhodlanosť Európy zaoberať sa odpadom ekologicky správnym spôsobom vytvára pracovné a podnikateľské príležitosti. Sektor odpadového hospodárstva a recyklácie veľmi rýchlo rastie a jeho odhadovaný obrat v EÚ-25 je viac ako 100 miliárd eur. Potrebuje veľa pracovnej sily a poskytuje 1,2 až 1,5 milióna pracovných miest. Odvetvie recyklácie zabezpečuje stále väčšie objemy zdrojov pre výrobné odvetvie: dnes sa v EÚ vyrába z recyklovaných materiálov minimálne 50 % papiera a ocele, 43 % skla a 40 % neželezného kovu.

Za posledných 30 rokov je odpad v centre pozornosti environmentálnej politiky EÚ a v tomto smere sa urobil podstatný pokrok. Likvidujú sa silno znečisťujúce skládky a spaľovne. Na úpravu nebezpečného odpadu sa vyvinuli nové technológie. Z vozidiel a elektrických a elektronických zariadení sa odstraňujú nebezpečné látky. Znižujú sa hladiny dioxínov a iných emisií spaľovania.

Časom sa na odpad stále viac pozeráme ako na hodnotný zdroj pre priemysel. Na regulovaný odpad – obaly, vozidlá po skončení životnosti, odpad z elektrických a elektronických zariadení, biologicky rozložiteľný odpad a pneumatiky – sa začínajú uplatňovať metódy ako je opakované využitie odpadu ako druhej suroviny, recyklácia a energetické využitie. Neukladanie biologicky rozložiteľného odpadu na skládky a jeho stále väčšia recyklácia a zhodnocovanie prispievajú k znižovaniu emisií skleníkových plynov.

Odpad však zostáva problémom aj napriek týmto úspechom. Objemy odpadu stále rastú. Právne predpisy sa v niektorých prípadoch uplatňujú slabo a medzi vnútroštátnymi prístupmi existujú výrazné rozdiely. Potenciál predchádzania vzniku a recyklovania odpadu ešte zďaleka nie je vyčerpaný. Vznikajúce poznatky o ekologickom vplyve využívania zdrojov sa v politike týkajúcej sa odpadu ešte stále neodrážajú naplno.

Obavy vyvolávajú neudržateľné trendy vzniku odpadu a otázky politiky, lebo vznik odpadu môže byť symptómom ekologicky neefektívneho využívania zdrojov. Okrem toho odpadové hospodárstvo vypúšťa emisie do ovzdušia, vody a pôdy a spôsobuje aj hluk a iné škodliviny, ktoré prispievajú k ekologickým problémom a spôsobujú hospodárske náklady.

Okrem toho napriek judikatúre Súdneho dvora zostávajú právne predpisy EÚ o odpade často nejasné a sú predmetom značného sporu o ich interpretácii. Výsledkom sú prekrývajúce sa právne predpisy a neistota príslušných orgánov a odvetvia odpadového hospodárstva, ktorá môže sťažiť potrebné investície.

Vzhľadom na toto všetko nastal čas zanalyzovať a zhodnotiť politiku EÚ týkajúcu sa odpadu s cieľom vytvoriť strategický rámec pre budúcnosť. Táto stratégia stanovuje ciele podľa šiesteho environmentálneho akčného programu (EAP) a naznačuje prostriedky, ktoré môžu EÚ priviesť k lepšiemu odpadovému hospodárstvu.

Popri tom sa podstatne zjednodušuje a vyjasňuje súčasný právny rámec v súlade s cieľmi zlepšenia právnych predpisov EÚ. Odpad je identifikovaný ako prioritná oblasť zjednodušenia právnych predpisov Spoločenstva (KOM (205)535, konečné znenie). V tejto stratégii sa vyjadrujú úvodné kroky, ktoré sa na základe tejto prvej revízie ukázali ako nevyhnutné a ustanovuje sa v nej prístup Komisie k získaniu lepších právnych predpisov EÚ v oblasti odpadu.

A napokon stratégia vychádza z existujúcich právnych predpisov a rozsiahlych konzultácií so zúčastnenými stranami a úplnú a efektívnu realizáciu v členských štátoch identifikuje ako podmienku napredovania k cieľom stanoveným v tejto stratégii.

2. SÚČASNÁ SITUÁCIA

V súčasnosti sa komunálny odpad v EÚ zneškodňuje skládkovaním (49 %), spaľovaním (18 %), recyklovaním a kompostovaním (33 %). V nových členských štátoch, kde sa hlavné snahy a investície vynakladajú na zosúladenie s *acquis* EÚ, sa situácia síce rýchlo vyvíja, ale stále dominuje skládka. Medzi členskými štátmi sú veľké rozdiely – od tých, ktoré recyklujú najmenej (90 % skládka, 10 % recyklácia a energetické zhodnocovanie), až po tie, ktoré sú priateľskejšie k životnému prostrediu (10 % skládka, 25 % energetické zhodnocovanie a 65 % recyklácia).

Súčasná politika EÚ týkajúca sa odpadu vychádza z pojmu známeho ako odpadová hierarchia. To znamená, že ideálne by sa malo vzniku odpadu zabrániť, a odpad, ktorému nemožno zabrániť, by sa mal znova použiť ako druhotná surovina, recyklovať a pokiaľ možno energeticky zhodnotiť, pričom skládky by sa mali používať čo najmenej. Skládka je pre životné prostredie tou najhoršou možnosťou, lebo znamená stratu zdrojov a môže sa zmeniť na budúcu záťaž pre životné prostredie. Odpadová hierarchia by sa nemala pokladať za nemenné pravidlo najmä preto, lebo rôzne metódy úpravy odpadu môžu mať rôzny vplyv na životné prostredie. Cieľ priblížiť sa k spoločnosti, ktorá odpad recykluje a zhodnocuje, však znamená odvrátiť hierarchiu od skládok a stále viac odpadu recyklovať a zhodnocovať.

Právny rámec¹, o ktorý sa opiera tento strategický prístup, obsahuje horizontálne právne predpisy týkajúce sa odpadového hospodárstva, napr. rámcovú smernicu o odpade, smernicu o nebezpečnom odpade, ako aj nariadenie o zasielaní odpadu. Tieto právne predpisy sú doplnené podrobnejšími právnymi predpismi o úprave odpadu a jeho zneškodňovaní, napr. smernicami o skládkach a spaľovaní a právnymi predpismi, ktoré upravujú riadenie prísunu špecifických odpadov (odpadových olejov, PCB/PCT a batérií). Ciele recyklácie a zhodnocovania boli stanovené pre toky niektorých kľúčových odpadov, t. j. obalov, vozidiel po skončení životnosti (ELV) a odpadu z elektrických a elektronických zariadení (WEEE). Tabuľku s príslušnými právnymi predpismi pozri v prílohe III k dokumentu pre pracovníkov Komisie SEK XXX.

¹ Podrobný zoznam právnych aktov pozri v prílohe III.

Napriek pomerne veľkému pokroku celkové objemy odpadu rastú a absolútne množstvo odpadu, ktorý putuje na skládky, neklesá. Od roku 1990 do roku 1995 sa celkové množstvo odpadu v krajinách EÚ a EFTA zvýšilo o 10 %, pričom HDP sa zvýšil o 6,5 %. Vznik pevného komunálneho odpadu (MSW) k tomuto rastu výrazne prispieva a súvisí s úrovňou hospodárskej činnosti, lebo tvorba MSW aj HDP sa v EÚ-25 od roku 1995 do roku 2003 zvýšili o 19 %. Rastú aj menšie, ale významné toky odpadu: vznik nebezpečného odpadu sa od roku 1998 do roku 2002 zvýšil o 13 %, zatiaľ čo HDP vzrástol o 10 %. S predpokladanými vyššími úrovňami hospodárskeho rastu sa predpokladá aj ďalší celkový nárast väčšiny odpadov. Európska environmentálna agentúra napríklad predpovedá, že papierový/kartónový, sklenený a plastový odpad vzrastie do roku 2020 o 40 % v porovnaní s úrovňou roku 1990. OECD predpovedá, že vznik MSW síce bude do roku 2020 narastať, ale trochu pomalšie. Spoločné výskumné centrum predpovedá zvýšenie MSW do roku 2020 o 42,5 % oproti roku 1995. Relatívne rýchlejší rast vzniku MSW sa predvída v 10 nových členských štátoch EÚ.

Hoci sa podiel recyklácie a spaľovania zvyšuje, absolútne množstvá skládkovaného odpadu sa neznižujú, lebo vzniká stále viac odpadu. Od roku 1990 do roku 2002 sa napr. zvýšilo množstvo plastového odpadu odvázaného na skládku o 21,7 %, ale percento skládkovaného plastového odpadu pokleslo zo 77 % na 62 %.

Tieto trvalo neudržateľné trendy sú spôsobené sčasti neuspokojivou implementáciou právnych predpisov týkajúcich sa odpadu, ktorú na druhej strane čiastočne spôsobujú určité prvky tejto politiky a právneho rámca, ktoré by sa mohli zlepšiť.

Existuje viacero **implementačných** problémov, počnúc skládkovaním odpadu na nesprávne riadených skládkach až po zásielky nebezpečného odpadu, ktoré porušujú medzinárodné dohovory. Nejasné definície a rôzne názory na implementovanie týchto právnych predpisov nepomohli zlepšiť implementáciu a vyústili do sporu. Napriek rozhodnutiam Európskeho súdneho dvora sú stále nejasné určité aspekty, napr. kedy prestáva byť odpad odpadom.

Hoci je hlavným cieľom vnútroštátnych politík i politík EÚ o odpadovom hospodárstve už roky **predchádzanie vzniku odpadu**, doteraz sa veľa neurobilo pre premenu tohto cieľa na skutočnosť. Dosiaľ sa uspokojivo nesplnili ani ciele Spoločenstva, ani vnútroštátne ciele stanovené v minulosti.

Recyklovanie a zhodnocovanie odpadov sa zvyšuje. Týka sa však len obmedzenej časti odpadu. Smernice o recyklácii sa doteraz zaoberali len jednotlivými tokmi odpadov a politike Spoločenstva o odpade umožnili zmenšiť vplyv na životné prostredie presadením separovaného zberu a recyklácie takých odpadov ako batérie, obaly, vozidlá a odpad z elektrických a elektronických zariadení. Tieto rýchlo rastúce toky odpadov sú mimoriadne významné, lebo sú nebezpečné a zložité. Predstavujú však len obmedzenú časť celkového vzniknutého odpadu.

Okrem toho hoci sa množstvo recyklovaného odpadu zvyšuje, normy nakladania s odpadmi existujú len pre skládky a spaľovne a čiastočne pre recykláciu. To nastoľuje ekologický problém, lebo ak sú niektoré recyklačné zariadenia zle prevádzkované, môžu spôsobovať znečistenie. Normy sú potrebné nielen na ochranu životného prostredia, ale aj z obchodných dôvodov – na vytvorenie rovnakých podmienok pre recyklovaný materiál.

Na tomto základe zahŕňali prípravy na túto tematickú stratégiu rozsiahle skúmanie súčasnej situácie a identifikovanie problémov a otázok. To viedlo k uvedeným návrhom na komplexnejší prístup k predchádzaniu vzniku odpadu a jeho recyklovaniu.

3. CIELE VYVÍJAJÚCEJ SA POLITIKY EÚ TÝKAJÚCEJ SA ODPADU

Politika EÚ týkajúca sa odpadu má potenciál prispieť k zníženiu celkového negatívneho vplyvu využívania zdrojov na životné prostredie. Predchádzanie vzniku odpadu a presadzovanie recyklovania a zhodnocovania odpadu zvýši efektívnosť zdrojov európskeho hospodárstva a zníži negatívny vplyv využívania prírodných zdrojov na životné prostredie. Tým prispeje k zachovaniu základne zdrojov, ktorá je neodmysliteľná pre trvalo udržateľný hospodársky rast.

Tieto základné ciele súčasnej politiky EÚ týkajúcej sa odpadu – predchádzať vzniku odpadu a podporiť jeho opätovné využitie, recyklovanie a zhodnotenie tak, aby sa znížil jeho negatívny vplyv na životné prostredie – sú stále platné a tento prístup založený na vplyve ich podporí.

Dlhodobým cieľom EÚ je stať sa spoločnosťou, ktorá odpad recykluje, ktorá sa snaží predchádzať vytváraniu odpadu a používa odpad ako zdroj. Zavedením vysokých ekologických referenčných noriem podporí vnútorný trh činnosti recyklácie a zhodnocovania.

4. OPATRENIE

Na dosiahnutie týchto cieľov, a teda i na zabezpečenie vyššej úrovne ochrany životného prostredia, sa navrhuje modernizácia existujúceho právneho rámca – t. j. zavedenie analýzy životného cyklu do tvorby politík a vyjasnenie, zjednodušenie a zjednotenie právnych predpisov EÚ o odpade. To prispeje k vyriešeniu súčasných problémov s implementáciou a konečne privedie EÚ na cestu k ekonomicky a ekologicky efektívnej recyklujúcej spoločnosti. Súčasná úroveň ekologických ambícií sa zachová a zlepší, čím poskytne základ pre trvalo udržateľný rast.

To si vyžaduje kombináciu opatrení podporujúcich predchádzanie vzniku, recyklovanie a opätovné využívanie odpadu takým spôsobom, ktorý optimálne znižuje kumulovaný vplyv na životný cyklus zdrojov vrátane:

- **Obnoveného dôrazu na plné implementovanie existujúcich právnych predpisov.** Členské štáty majú rôzne problémy počnúc pretrvávajúcou existenciou nelegálnych skládok v niekoľkých členských štátoch až po rôznu interpretáciu v iných členských štátoch. Časť tejto stratégie je určená na odstránenie nedorozumení, vyriešenie sporných interpretácií a zmenu a doplnenie právnych predpisov, ktoré nepriniesli očakávané ekologické výhody. Komisia využije ako fórum na výmenu informácií a najlepších postupov a na prerokovanie problémov s implementáciou Výbor pre odpadové hospodárstvo. Naďalej bude podnikat' právne kroky na zabezpečenie rovnakého uplatňovania *acquis* vo všetkých členských štátoch.
- **Zjednodušenia a modernizácie súčasných právnych predpisov** tam, kde skúsenosť ukázala, že treba znížiť správne zaťaženie a zachovať úroveň ochrany životného prostredia v súlade s cieľmi zlepšenia právnych predpisov. Výsledkom sú nákladovo efektívnejšie právne predpisy týkajúce sa odpadu vrátane niekoľkých opatrení. Po prvé, zmena a doplnenie rámcovej smernice o odpade jej spojením so smernicami o nebezpečnom odpade, zavedenie posudzovania životného cyklu, vyjasnenie, kedy odpad prestáva byť odpadom, a definície zhodnocovania a zneškodňovania odpadu, zavedenie definície recyklácie a vyriešenie presahov

medzi jednotlivými právnymi predpismi o odpade a životnom prostredí. Po druhé, zrušenie smernice o odpadových olejoch a presun jej ustanovení o zbere odpadových olejov do rámcovej smernice o odpade. Po tretie, návrh na skonsolidovanie troch smerníc o odpade z priemyselnej výroby a spracovania oxidu titaničitého v roku 2006. Po štvrté, Komisia bude nad rámec návrhov prijatých spolu s touto stratégiou a v kontexte pretrvávajúcej a systematickej revízie právnych predpisov EÚ o odpadoch zhodnocovať potrebu ďalších krokov, a tým bude v súlade s harmonogramom naplánovaným v oznámení KOM(2005)535 rozvíjať ciele zlepšenia právnych predpisov a zjednodušovania. Uvedené bude okrem iného zahŕňať nadchádzajúce revízie vyplývajúce zo smerníc o odpade, akými sú napríklad revízia smernice o vozidlách so skončenou životnosťou, ktorá sa uskutoční v roku 2006, revízia smernice o odpade z elektrických a elektronických zariadení, ktorá sa uskutoční v roku 2008, a preskúmanie systému klasifikácie odpadov. A napokon po zavedení spoločných noriem navrhovaných touto stratégiou vytvorenie nových príležitostí pre vznik zjednodušeného regulačného režimu zasielania odpadu, ktoré ďalej podporia recykláciu a zhodnocovanie odpadu.

- **Zavedenia posudzovania životného cyklu do politiky týkajúcej sa odpadu.** Environmentálna politika sa tradične zameriavala na prvú a poslednú fázu životného cyklu: ťažbu, spracovanie a výrobu na jednom konci a odpadové hospodárstvo na druhom. Teraz sa vie, že vplyv mnohých zdrojov na životné prostredie je často spojený s fázou ich využitia². Do úvahy treba brať všetky fázy životného cyklu zdroja, lebo spojitosti medzi jednotlivými fázami a opatreniami prijatými na zníženie vplyvu na životné prostredie v jednej fáze môžu zvýšiť vplyv v ďalšej. Je jasné, že environmentálna politika musí zabezpečiť čo najmenší negatívny vplyv na životné prostredie v priebehu celého životného cyklu zdrojov. Používaním prístupu posudzovania životného cyklu možno ľahšie identifikovať priority a efektívnejšie sa zamerať na politiky tak, aby sa dosiahol maximálny úžitok pre životné prostredie úmerný k vynaloženému úsiliu.

Prístup k životnému cyklu sa zahrnie do právnych predpisov EÚ prostredníctvom vyjasnenia cieľov rámcovej smernice o odpade tak, aby sa výslovne zaoberali hľadiskom životného cyklu. To bude mať závažné dôsledky pre rámcovanie novej politiky a pre zásady a postupy odpadového hospodárstva v budúcnosti. Nedávna revízia cieľov recyklovania a zhodnocovania odpadov z obalových materiálov bola prvým príkladom použitia posudzovania životného cyklu v tvorbe politiky. Analýzou ekologického a ekonomického vplyvu v priebehu životného cyklu materiálu sa stanovili nové ciele pre každý dotknutý materiál. Ďalšou oblasťou uplatnenia posudzovania životného cyklu je revízia hospodárenia s odpadovým olejom.

- **Presadzovania ambicióznejších politík predchádzania vzniku odpadu** vyjasnením povinností členských štátov vypracovať verejne dostupné programy na predchádzanie vzniku odpadu. Na úrovni EÚ podporí Komisia uplatňovanie smernice IPPC, IPP a iných nástrojov na podporu šírenia najlepších postupov.
- **Lepších znalostí a informácií**, ktoré podporia pokračujúci vývoj politiky predchádzania vzniku odpadu.

² KOM(2003) 302, Integrovaná politika produktov.

- **Vývoja spoločných referenčných noriem pre recykláciu.** Na riadne fungovanie vnútorného trhu recyklácie má návrh stanoviť minimálne normy pre recyklačné činnosti a recyklované materiály v celom Spoločenstve, ktoré zabezpečia vysokú úroveň ochrany životného prostredia a zabránia hrozbe „eko-dampingu“. Tento prístup bude založený na zmenách a doplneniach rámcovej smernice o odpade a smernice IPPC. Tento prístup sa bude uplatňovať pri biologickom odpade ako prioritný.
- **Ďalšieho rozpracovania politiky EÚ o recyklovaní.** Na základe uplatňovania existujúcich právnych predpisov EÚ týkajúcich sa odpadu sa hľadajú nové cesty výchovy k recyklácii. Urobí sa podrobná analýza dlhodobej uskutočniteľnosti a životaschopnosti prístupu k jednotlivým materiálom. Lepšia koordinácia vo Výbore pre odpadové hospodárstvo povzbudí členské štáty, aby viac využívali hospodárske nástroje a vymieňali si skúsenosti/najlepšie postupy.

Toto opatrenie a navrhované zmeny sú podrobnejšie vysvetlené v prílohe I, kde je uvedený aj predbežný harmonogram predkladania rôznych návrhov na implementáciu tematickej stratégie.

5. AKÝ BUDE VPLYV NAVRHOVANÝCH ZMIEN?

Očakáva sa, že táto tematická stratégia bude mať dôsledky na bežné postupy v členských štátoch a vytvorí nové príležitosti pre iné možnosti odpadového hospodárstva než skládkovanie, čím podporí všeobecné pozdvihnutie odpadovej hierarchie. Tieto možnosti sú uvedené nižšie (viac podrobností pozri v Hodnotení vplyvu, ktoré je priložené k tejto stratégii).

Menej odpadu na skládkovanie

Opatrenie prijaté podľa tematickej stratégie povedie k ďalšiemu odklonu tokov odpadu zo skládok. Silnejší dôraz na realizáciu a na presadzovanie ekonomických nástrojov pomôže zdvihnúť ceny skládkovania na úroveň, ktorá lepšie odráža vplyv tejto možnosti odpadového hospodárstva na životné prostredie, takže na skládku by malo putovať menej odpadu. Keďže však táto možnosť odpadového hospodárstva je v mnohých členských štátoch ešte stále štandardným riešením, odsťahovanie odpadu zo skládky istý čas potrvá. Navyše pre niektoré druhy odpadu môže zostať skládka jedinou schodnou možnosťou. Nové členské štáty potrebujú na vybudovanie alternatívnej infraštruktúry a na vyriešenie tohto odkazu minulosti čas.

Množstvá odpadu putujúceho na skládku v EÚ sa posúdia v roku 2010. Ak množstvá a druhy skládkovaného odpadu zostanú neprijateľné a odklon od skládkovania nebude napredovať dostatočne rýchlo, predpokladajú sa ďalšie zákazy skládok.

Viac kompostovania a energetického zhodnocovania odpadu

Odpad, ktorý sa neukladá na skládky, sa spracuje rôznymi inými možnosťami nachádzajúcimi sa vyššie v odpadovej hierarchii, z ktorých každá je pre životné prostredie lepšia.

Vývoj kvalitatívnych noriem pre kompostovacie zariadenia a kompost zvýši vyhliadky na kompostovanie.

Prostredníctvom stratégie sa zvýši energetická účinnosť v prípadoch, keď sa zhodnocuje energia z odpadu. Komisia navrhuje zavedenie prahov účinnosti s cieľom klasifikovať úpravu odpadov v komunálnych spaľovniach, a to buď vo forme zhodnotenia alebo zneškodnenia. Toto pomôže EÚ splniť jej ciele podľa smernice presadzovať elektrinu vyrábanú z obnoviteľných energetických zdrojov.

Jednotlivé členské štáty sa musia sami rozhodnúť, ktorá možnosť je za daných okolností ekologicky najlepšia.

Väčšia a lepšia recyklácia

Kľúčovým obdobím v zmysle realizácie smerníc o recyklácii je nasledujúcich päť rokov. Stanovením minimálnych kvalitatívnych noriem pre niektoré recyklačné zariadenia sa očakáva výrazné zlepšenie prechodu od súčasnej situácie, kde sa minimálne kvalitatívne normy týkajú len 8 až 10 % odpadov, k situácii, keď sa budú týkať podstatnej časti odpadov na recykláciu. Toto pokrytie sa upraví úmerne k ekologickému riziku. Tým sa zabezpečí, že keď sa recyklácia stane preferovanou možnosťou pre odpad, ekologický vplyv tejto možnosti sa bude kontrolovať a vytvoria sa trhové podmienky, ktoré umožnia pokračovať v recyklácii týmto tempom.

Kvalitatívne normy recyklácie budú stimulovať dopyt a prijateľnosť recyklovaných materiálov. To pritiahne toky odpadov k recyklácii a opätovnému využitiu. Okrem toho zlepšený vnútorný trh recyklácie založený na normách EÚ umožní recyklácii zaujať miesto tam, kde je najefektívnejšia. Takto sa znížia náklady, čím sa ďalej uľahčí recyklovanie a opätovné využitie.

V súčasnosti dobre funguje recyklovanie viacerých materiálov, pretože vysoké trhové ceny podporujú rast recyklácie. Napríklad využívanie odpadového papiera na výrobu nového papiera sa od roku 1991 do roku 2004 zdvojnásobilo (z 25 % na 50 %). Pri iných materiáloch sa zdá, že dokonalému rozvoju recyklačného trhu bránia prekážky a pracuje sa na ich odstraňovaní. Situácia sa znovu posúdi v roku 2010. Ak sa nebudú recyklovať materiály v prospech ochrany životného prostredia, možno urobiť ďalšie opatrenie zamerané na materiály pomocou najvhodnejšieho nástroja politiky (ekonomického nástroja, zodpovednosti výrobcu, zákazu skládkovania, stanovenia cieľa zberu alebo recyklácie).

Kľúčové výhody a pozitívne vplyvy

Tieto snahy majú potenciál zlepšiť nákladovú efektívnosť politiky EÚ týkajúcej sa odpadu a zabezpečiť výrazné ekologické a spoločenské výhody:

- politika týkajúca sa odpadu sa viac zameria na vplyv na životné prostredie, čím sa stane užitočnejšou a nákladovo efektívnejšou;
- regulačné prostredie činností odpadového hospodárstva sa zlepší a povedie k zníženiu nákladov a znižovaniu bariér pre recykláciu a zhodnocovanie odpadu;
- politiky predchádzania vzniku odpadu sa budú uplatňovať na vnútroštátnej úrovni a zabezpečovať najvyššiu ekologickú a hospodársku efektívnosť a presadzovať opatrenie najbližšie k bodu vzniku odpadu;

- väčšie energetické využitie odpadu zníži emisie zo zneškodňovania odpadu s výslednými ekologickými výhodami, ako napr. znížením emisií skleníkových plynov.

Tieto pozitívne vplyvy možno ilustrovať nasledujúcimi kvantifikovanými príkladmi:

- ďalší odklon komunálneho odpadu od skládkovania ku kompostovaniu, recyklovaniu a energetickému zhodnocovaniu by mohol priniesť ďalšie zníženie emisií skleníkových plynov od 40 po viac ako 100 Mt ekvivalentu CO₂ ročne;
- vyjasnenie, kedy odpady prestávajú byť odpadom, by mohlo čiastočne znížiť správne náklady súvisiace s právnymi predpismi týkajúcimi sa odpadu. Tieto náklady sa napríklad v sektore recyklácie agregátov odhadujú zhruba na 1 % obratu;
- rastúca recyklácia vytvára pracovné miesta: recyklácia 10 000 ton odpadu si vyžiada až 250 pracovných miest v porovnaní s 20 až 40 pracovnými miestami vyžadovanými v prípade spaľovania odpadu a asi 10 pri skládkach. Vzhľadom na znižovanie tvorby pracovných miest v ťažbe a prvovýrobe surovín môže byť výsledkom obmedzené čisté vytváranie pracovných miest.

6. MEDZINÁRODNÁ SITUÁCIA

Najrozvinutejšie ekonomiky a mnohé rozvojové krajiny sledujú cieľ zlepšiť odpadové hospodárstvo. Krajiny s menej rozvinutými systémami odpadového hospodárstva sa zvyčajne zameriavajú na zlepšenie základných postupov odpadového hospodárstva súvisiacich najmä so skládkovaním komunálneho odpadu a nakladaním s nebezpečným odpadom. Krajiny s dokonalejšími systémami odpadového hospodárstva sa snažia zabrániť vzniku odpadu a zvýšiť recykláciu a zhodnocovanie odpadu.

Najvýznamnejšími iniciatívami prijatými na medzinárodnej úrovni sú Dohovor o riadení pohybu nebezpečných odpadov cez hranice štátov a ich zneškodňovaní (Bazilejský dohovor) a práca OECD na kontrole zásielok odpadu a vývoji medzinárodne dohodnutých kritérií pre ekologicky zdravé odpadové hospodárstvo. Cieľom je okrem iného posilnenie inštitucionálnych a neinštitucionálnych kapacít v odpadovom hospodárstve v rozvojových krajinách. EÚ prispieva k vytváraniu kontrolného systému na medzinárodnej úrovni svojimi politikami a najmä reguláciou zásielok odpadu s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany životného prostredia.

Nedávno začala G8 na podnet Japonska pracovať na znižovaní, opätovnom využití a recyklovaní odpadu.

Príklady politik vytvorených v iných priemyselných krajinách:

- Japonsko má pre odpad a ďalšie politiky pre trvalo udržateľnú výrobu a spotrebu rozsiahle právne predpisy pod hlavičkou „3 R - reducing, re-using and recycling” (znižovanie, opätovné využitie a recyklovanie). Obsahujú zákony, v ktorých sa stanovujú ciele predchádzania vzniku všeobecného odpadu, recyklácie odpadu a vyhýbania sa konečnému zneškodňovaniu odpadu. Cieľom Japonska je recyklovať 24 % komunálneho odpadu a obmedziť konečné zneškodnenie odpadu na 50 %. Okrem týchto cieľov vypracovalo Japonsko viacero zákonov o recyklácii, z ktorých viaceré odzrkadľujú ciele smerníc EÚ o recyklácii (o obaloch, WEEE a ELV), a

d'alšie otázky, ktoré nie sú pokryté právnymi predpismi v EÚ (stavebné materiály a potraviny). Na miestnej úrovni stanovili niektoré miestne samosprávy poplatky za úpravu odpadu a uložili dane zo skládkovania priemyselných odpadov.

- USA vyvíjajú politiky na federálnej a štátnej úrovni. Federálna vláda stanovila dlhodobý predbežný cieľ celoštátnej recyklácie na 35 % komunálneho odpadu a podporuje ho prostredníctvom viacerých, hlavne dobrovoľných programov. Snaží sa podporovať inteligentný design a znižovať vplyv výrobkov na životné prostredie. Niekoľko štátov si individuálne vypracovalo právne predpisy, ktoré zakazujú skládkovanie a presadzujú recykláciu rôznych tokov odpadu vrátane právnych predpisov, ktoré odzrkadľujú ciele smerníc EÚ o recyklácii (o obaloch a WEEE). Pozornosť sa tiež venuje vysokej úrovni vytvárania komunálneho odpadu.
- Čína uzákonila pre odpadové hospodárstvo viacero zákonov. Ich cieľom je najmä presadzovanie „obežnej ekonomiky“. V súčasnosti Čína vypracúva strednodobé a dlhodobé plány na vývoj tejto koncepcie. V Číne stúpa dopyt aj po recyklovaných materiáloch. Ten v poslednom čase vyvíja tlak na trhy s týmito materiálmi a predpokladá sa, že v budúcnosti ešte viac zosilnie.

7. MONITOROVANIE A HODNOTENIE

Stratégia sa priebežne monitoruje. To si vyžaduje neustále úsilie zamerané na zlepšovanie štatistiky skládkovania a recyklácie a budovanie silnejšej vedomostnej základne o vplyve na životné prostredie a o indikátoroch vplyvu. K tomu prispieva hodnotenie vnútroštátnych politík o odpade, analýza správ členských štátov o implementácii a stále konzultácie so zúčastnenými stranami.

8. PROCES PRESKÚMANIA

Komisia preskúma napredovanie k dosiahnutiu cieľa stratégie v roku 2010. V tomto preskúmaní sa zhodnotí najmä napredovanie politík predchádzania vzniku odpadu, uplatňovania posudzovania životného cyklu v odpadovom hospodárstve – vrátane riadenia biologického odpadu – a k európskej recyklujúcej spoločnosti a prispeje ku konečnému hodnoteniu šiesteho EAP.

PRÍLOHA I: Hlavné opatrenia

1. ZJEDNODUŠENIE A MODERNIZÁCIA SÚČASNÝCH PRÁVNÝCH PREDPISOV

Definícia odpadu

Rámcová smernica o odpade definuje odpad ako vyradené produkty alebo materiály. Vzhľadom na rozsiahle konzultácie so zúčastnenými stranami dospela Komisia k záveru, že definíciu odpadu netreba podstatne meniť a dopĺňať, ale treba vyjasniť, kedy odpad prestáva byť odpadom (a stáva sa novou alebo druhotnou surovinou). Preto sa navrhuje zmena a doplnenie smernice, ktorými by sa na určovanie, kedy odpad prestáva byť odpadom, stanovili ekologické kritériá na báze tokov odpadu. Tým by sa mohol zlepšiť vplyv recyklovaných produktov na životné prostredie, lebo podniky by boli nabádané, aby vyrábali recyklované produkty, ktoré vyhovujú týmto ekologickým kritériám, a znížiť nepotrebnú záťaž nízko rizikových recyklačných činností. Navyše Komisia vydá k otázkam vedľajších produktov v príslušných priemyselných odvetviach a k otázke kedy by sa mali resp. nemali vedľajšie produkty pokladať za odpad, oznámenie Komisie obsahujúce usmernenia založené na judikatúre Európskeho súdneho dvora, ktoré vyjasnia právnu situáciu pre hospodárskych prevádzkovateľov a príslušné orgány. V rámci preskúmania tejto stratégie v roku 2010 Komisia vyhodnotí efektívnosť týchto usmernení.

Súčasná definícia odpadu nestanovuje jasné hranice, kedy je odpad adekvátne spracovaný a mal by sa pokladať za produkt. To je problematické, lebo vytvára právnu neistotu a správne náklady pre podniky a príslušné orgány. Môže viesť k rozdielnym názorom v jednotlivých členských štátoch a dokonca i v jednotlivých regiónoch a k vzniku problémov na vnútornom trhu. Navyše je na trhu v obehú nekvalitne recyklovaný materiál, z čoho majú problémy potenciálni kupujúci aj renomovaní predajcovia.

Diskusie so zúčastnenými stranami a s členskými štátmi, ako aj analýza Komisie odhalili, že táto otázka sa týka relatívne malého počtu tokov odpadu. To znamená, že možno vybrať toky odpadu, pre ktoré treba stanoviť kritériá na základe potenciálneho ekologického a hospodárskeho úžitku. Prvá skupina tokov odpadov, ktorá bude podliehať tomuto systému, bude zahŕňať kompost, recyklované agregáty a v závislosti od výsledku prebiehajúceho štúdia účinkov na životné prostredie aj použitie loja ako paliva.

Komisia navrhuje prijať k tejto otázke dvojfázový prístup: po prvé, stanoviť postup schvaľovania kritérií v rámcovej smernici o odpade, a po druhé, navrhnuť pre tento systém špecifické toky odpadu vybrané na základe ekologického a hospodárskeho úžitku. Skôr než Komisia vystúpi s návrhom, bude viesť štúdie a konzultácie so zúčastnenými stranami.

Výsledkom tohto prístupu by mali byť:

- zlepšený vplyv recyklovaných produktov na životné prostredie, lebo hospodárski prevádzkovatelia sa snažia dosiahnuť úroveň potrebnú na to, aby sa ich recyklovaný produkt už nepokladal za odpad;
- väčšia istota a predvídavosť kupcov recyklovaných produktov alebo materiálov;

- zjednodušenie právnych predpisov pre nízko rizikové odpady používané ako druhotné materiály.

Jednou z podmienok implementácie tohto prístupu je stanovenie vysokých ekologických kritérií na zníženie environmentálneho rizika. Okrem ekologických kritérií treba stanoviť aj kritériá vhodnosti, ktoré zabezpečia, že recyklované produkty si nájdu životaschopný trh. Tieto kritériá vhodnosti možno odvodiť od súčasných noriem Európskeho výboru pre normalizáciu (CEN) alebo iných podobných zdrojov.

Pri výbere tokov odpadu a stanovovaní kritérií sa posudzuje celý rad faktorov. Medzi ne patrí najmä riziko, že recyklovaný produkt by sa mohol nevhodne použiť, alebo vyviezť z EÚ na klamlivé použitie, alebo mať inak vplyv na životné prostredie, ktorému by mohla zabrániť jeho klasifikácia ako odpadu. Ďalším faktorom je existencia životaschopného trhu pre daný recyklovaný produkt. Komisia zváži tieto faktory pri navrhovaní tokov a kritérií odpadu.

Definícia činností zhodnocovania a zneškodňovania odpadu

V súčasnosti je hlavným problémom definícií zhodnocovania a zneškodňovania v rámcovej smernici o odpade to, že sa používajú na rôzne účely. V smerniciach o recyklácii sa používajú na stanovenie cieľov a v nariadení o zasielaní odpadu sa používajú na určenie toho, či sa na zasielanie odpadu vzťahujú pravidlá vnútorného trhu.

V ideálnom prípade by sa mali používať len na stanovenie cieľov a na zasielanie odpadu by sa mal použiť jednoduchší systém. V dôsledku medzier v platných normách európskeho odpadového hospodárstva a z dôvodu potreby adaptácie štruktúr a politík odpadového hospodárstva je však na takúto zmenu právnych predpisov pre odpad ešte priskoro.

Definície obsiahnuté v súčasných právnych predpisoch v interpretácii Európskeho súdneho dvora nepresadzujú najlepšie ekologické postupy v súvislosti napr. s energetickým využitím odpadu v komunálnych spaľovniach. Komisia sa domnieva, že je potrebná ďalšia definícia, a preto navrhuje zmeniť a doplniť rámcovú smernicu o odpade, v ktorej založí definíciu zhodnocovania na pojme nahrádzania zdrojov v hospodárstve, a nie v konkrétnom závode. Navyše zmena a doplnenie umožnia zaoberať sa ekologickými otázkami, ktoré v jednotlivých prípadoch nastoľujú nové technológie a postupy pomocou postupu stanoveného vo výbore.

Komisia navrhuje začať so zavádzaním používania prahov účinnosti na klasifikáciu úpravy odpadu v komunálnych spaľovniach s cieľom stanoviť, či ide o zhodnocovanie alebo zneškodňovanie. Súčasná judikatúra Európskeho súdneho dvora klasifikuje prevažnú väčšinu spaľovní ako zneškodňovacie zariadenia. Táto klasifikácia by mohla mať negatívne dôsledky vedúce k poškodeniu životného prostredia. Spaľovanie s energetickým zhodnocovaním sa napríklad zvyčajne pokladá za prostriedok odklonenia biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu od skládok. Existujú však obavy, že ak sa spaľovanie definuje v rovnakej kategórii ako skládkovanie, niektoré miestne orgány by sa mohli pokúsiť zvoliť si najlacnejšiu možnosť (skládkovanie), ktorá však ničí životné prostredie. Energeticky vysoko účinné komunálne spaľovne sú navyše diskriminované oproti malým spaľovniam s podobnou energetickou účinnosťou, ale menej prísnymi kontrolami emisií.

Ekologické výhody spaľovania lepšie odráža definícia zhodnocovania odpadu, v ktorej sa berie do úvahy, že energia vyrábaná v komunálnej spaľovni nahrádza využívanie zdrojov v iných energetických závodoch. Energetická účinnosť komunálnych spaľovní sa však môže výrazne líšiť. Pri nízkej energetickej účinnosti nemusí byť spaľovanie výhodnejšie ako

skládkovanie. Pri vysokej energetickej účinnosti by mohlo byť spaľovanie rovnako výhodné ako mechanická recyklácia alebo kompostovanie určitých tokov odpadu.

Hodnotenie vplyvu ukazuje, že uplatňovanie prahu energetickej účinnosti na komunálne spaľovne by mohlo poskytnúť hospodárske i ekologické výhody. Stanovenie prahu podľa výkonnosti BAT (best available techniques – najlepšie dostupné techniky) závodu by uľahčilo dosiahnuť ciele zabráňovať ukladaniu odpadu na skládky.

Komisia navrhuje zmeniť a doplniť rámcovú smernicu o odpade tak, aby obsahovala prah energetickej účinnosti, po prekročení ktorého sa komunálna spaľovňa pokladá za prevádzku na zhodnocovanie odpadu. Práh berie BAT ako usmernenie a berie do úvahy odporúčanie uvedené v BREF o spaľovaní odpadu (referenčný dokument k BAT) používať na porovnanie energie vo forme elektriny s energiou vo forme tepla faktor ekvivalencie 2,6, t. j. 1 kWh elektriny je ekvivalentom 2,6 kWh tepla, a na diaľkové vykurovanie faktor 1,1.

Tento návrh podporí odklon odpadu od skládok a používanie BAT na zhodnocovanie energie z odpadu spaľovaného v komunálnych spaľovniach. Umožní aj trvalo zlepšovať vplyv takéhoto energetického zhodnocovania na životné prostredie, lebo prah účinnosti sa pravidelne preskúmava, aby odrážal technický pokrok.

Toto vyjasnenie definícií by malo uľahčiť fungovanie vnútorného trhu recyklácie uplatňovaním vysokých ekologických noriem. Zároveň je potrebné naďalej skúmať situáciu. Ďalším príkladom okruhu otázok, ktorými sa tento systém môže zaoberať, sú prípady, v ktorých sa môže za zhodnocovanie odpadu pokladať využitie odpadových materiálov na výstavbu skládok.

Definícia recyklácie

Definíciu recyklácie treba uviesť v rámcovej smernici o odpade, aby slúžila ako usmernenie pri definovaní politík a cieľov recyklácie.

Ďalšie zjednodušujúce opatrenia

S cieľom zlepšiť právne predpisy:

- treba odstrániť presahy povolovacích postupov stanovených v rámcovej smernici o odpade a smernici o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania, aby držiteľ povolenia IPPC nepotreboval pre odpad žiadne ďalšie povolenie;
- smernica 91/689/EHS o nebezpečnom odpade sa zlúči s rámcovou smernicou o odpade s cieľom vyjasniť a odstrániť prekrývajúce sa a obsolentné ustanovenia;
- Komisia navrhne v roku 2006 konsolidáciu troch smerníc o odpade z priemyselnej výroby a spracovania oxidu titaničitého, modernizáciu ustanovení a odstránenie všetkých obsolentných ustanovení.

Komisia vezme do úvahy zlepšovanie právnych predpisov pri revíziách smerníc o odpade uvedených v právnych predpisoch EÚ, napríklad pokiaľ ide o spaľovanie, vozidlá so skončenou životnosťou, skládky, smernice o odpade z elektrických a elektronických zariadení (WEEE) a o obmedzeniach v používaní určitých nebezpečných látok v elektrickom alebo elektronickom vybavení (RoHS), a v kontexte systematickej revízie právnych predpisov EÚ o

odpade vo vhodných prípadoch navrhne zmeny a doplnenia súčasných právnych predpisov EÚ.

2. ZAVEDENIE POSUDZOVANIA ŽIVOTNÉHO CYKLU DO POLITIKY TÝKAJÚCEJ SA ODPADU

Ekologické výhody politiky týkajúcej sa odpadu sú zložité, lebo sa vyskytujú v rôznych etapách životného cyklu a v rôznych formách, a následne môže byť ťažké ich kvantifikovať alebo porovnať. Je však jasné, že politika týkajúca sa odpadu musí prispievať k minimalizovaniu vplyvu na životné prostredie počas celého životného cyklu zdrojov. V mnohých prípadoch to znamená len použitie bežného výkladu pri pohľade na širší obraz, ale niekedy to môže znamenať použitie hodnotiacich nástrojov, napr. hodnotení životného cyklu.

Komisia navrhuje vyjasniť ciele politiky týkajúcej sa odpadu podľa rámcovej smernice o odpade a explicitne uplatňovať posudzovanie životného cyklu. Politika týkajúca sa odpadu EÚ by sa mala zameriavať na znižovanie negatívneho vplyvu vzniku a riadenia odpadu na životné prostredie a prispievať k celkovému znižovaniu vplyvu využívania zdrojov na životné prostredie.

3. ZLEPŠOVANIE VEDOMOSTNEJ ZÁKLADNE

Posudzovanie životného cyklu si vyžaduje lepšiu vedomostnú základňu o vplyve využívania zdrojov, vzniku a riadení odpadu a systematickejšie predpovedanie a modelovanie situácií.

To zabezpečuje najmä mechanizmus opísaný v tematickej stratégii zdrojov a iniciatívy prijímané v kontexte integrovanej politiky produktov. Okrem toho Európska agentúra pre životné prostredie, Eurostat aj Spoločné výskumné centrum budú aj naďalej hrať úlohu v budovaní pevnej základne vedeckých a ekonomických informácií pre politiku týkajúcu sa odpadu.

Ďalším dôležitým krokom je definovať základné usmernenia na jednoduché používanie nástrojov životného cyklu v tvorbe politík odpadu na základe dohodnutého prístupu a metodiky po porade s vedeckým spoločenstvom a zúčastnenými stranami. Cieľom je uľahčiť používanie týchto nástrojov v politických rozhodnutiach od miestnej až po európsku úroveň.

4. PREDCHÁDZANIE VZNIKU ODPADU

Potenciál predchádzania vzniku odpadu závisí od viacerých faktorov – od hospodárskeho rastu, rozsahu, do akého hospodárski prevádzkovatelia už prijali najlepšie postupy na znižovanie odpadu atď. Predchádzanie vzniku odpadu možno dosiahnuť len ovplyvňovaním praktických rozhodnutí prijímaných v rôznych etapách životného cyklu: ako je produkt navrhnutý, vyrobený, sprístupnený spotrebiteľovi a nakoniec používaný. Vytváranie komunálneho odpadu je tiež ovplyvnené správaním spotrebiteľov, ktoré je motivované sociálnou štruktúrou, osobným príjmom a blahobytom spoločnosti.

Táto stratégia nepredpisuje ciele EÚ na predchádzanie vzniku odpadu, lebo to by nebol najúčinnější a najekologickejší spôsob výchovy k predchádzaniu vzniku odpadu. Je to preto, lebo tieto ciele sa nezaoberajú zložitou vplyvu na životné prostredie: aj keď možno znížiť hmotnosť odpadu, môže sa zvýšiť jeho vplyv na životné prostredie, zatiaľ čo aj malé zníženie

hmotnosti môže priniesť veľké zníženie vplyvu na životné prostredie. Okrem toho by preventívne politiky mali brať do úvahy vnútroštátne výrobné a spotrebiteľské vzory, plánované trendy a ich vzťah k hospodárskemu rastu.

Táto stratégia predpisuje koordinovaný prístup k predchádzaniu vzniku odpadu, ktorý zacieli preventívne politiky na znižovanie vplyvu na životné prostredie a stanoví rámec pre špecifické vnútroštátne politiky. Opatrenie na predchádzanie vzniku odpadu treba urobiť na všetkých úrovniach riadenia. Na európskej úrovni môže k zamedzeniu odpadu prispieť hlavne smernica o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia (IPPC) a integrovaná politika produktov. Referenčné dokumenty o najlepších dostupných technikách (BREF) vypracované v rámci IPPC poskytujú užitočné informácie o predchádzaní vzniku odpadu. Tieto aspekty BREF by sa mali posilňovať a členské štáty, priemysel a zúčastnené strany by si mali pravidelnejšie vymieňať informácie o najlepších postupoch. A napokon Komisia má v úmysle znova preskúmať otázku vytvárania rámca pre iniciatívy ekologického dizajnu v rámci integrovanej politiky produktov.

Väčšina preventívnych opatrení sa však prijíma na vnútroštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni. Tieto úrovne by mohli zahŕňať ciele predchádzania vzniku odpadu. Rámcová smernica o odpade sa zmení a doplní tak, aby objasňovala povinnosť členských štátov vypracovať verejne dostupné programy predchádzania vzniku odpadu v kontexte udržateľnej výroby a spotreby.

5. K EURÓPSKEJ RECYKLUJÚCEJ SPOLOČNOSTI

Keďže zdroje uvedené na trh sa skôr či neskôr musia stať odpadom a každá výrobná činnosť vytvára určitú formu odpadu, potrebné sú opatrenia na vrátenie odpadu späť do hospodárskeho cyklu. Sektor recyklácie potrebuje regulačné prostredie, ktoré podporuje recyklačné činnosti.

Súčasný trend smeruje k zvýšeným kontrolám a obmedzeniam zásielok odpadu na vnútornom trhu. To však výrazne nezlepší situáciu životného prostredia a môže viesť k vzniku podrobných právnych predpisov a mikroriadeniu odpadu na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni. Tým by sa mohla prípadne znížiť aj dostupnosť recyklovateľného odpadu pre priemysel EÚ najmä v malých členských štátoch. Na vyváženie tohto trendu je potrebné vytvoriť priestor na recykláciu v celej EÚ. Samotná recyklácia musí byť ekologicky správna a vyžaduje si zavedenie noriem.

Zatiaľ čo v niektorých prípadoch trhové sily podporujú vývoj recyklácie, trhové signály skôr tlačia na zneškodňovanie odpadu. Preto sú potrebné stimuly na recykláciu a zhodnocovanie odpadu. V tomto zmysle majú vysoký potenciál hospodárske nástroje a vnútroštátne poplatky za skládky.

Rovnaké podmienky pre recykláciu

Budovanie vnútorného trhu recyklácie uplatňovaním vysokých ekologických noriem by mohlo mať výhodu šírenia dobrých postupov v celej EÚ a pomohlo by aj odvetviu recyklácie, lebo by mu umožnilo profitovať z vnútorného trhu.

Súčasnú právnu predpisov sa doplnia viacerými opatreniami, ktoré umožnia EÚ zaplniť medzeru v normách o odpade. Patrí sem:

- zavedenie efektívnych kritérií pre vybrané spôsoby zhodnocovania podľa rámcovej smernice o odpade a vývoj usmernení na uplatňovanie určitých ustanovení nariadenia o zasielaní odpadu na boj proti fingovanému zhodnocovaniu;
- šírenie osvedčených postupov pre príslušné spôsoby zhodnocovania pomocou minimálnych noriem v rámcovej smernici o odpade a budúce rozšírenie pôsobnosti smernice IPPC na vybrané činnosti odpadového hospodárstva;
- pridanie nového ustanovenia do rámcovej smernice o odpade, ktoré umožní prijať ekologické kritériá pre toky špecifického odpadu, aby sa určilo, kedy odpad prestáva patriť do pôsobnosti právnych predpisov o odpade a už sa pokladá za produkt.

Zlepšená výmena informácií o vnútroštátnych poplatkoch za zneškodnenie odpadu

Existuje rozsiahly konsenzus, že poplatky za zneškodnenie odpadu sú nákladovo efektívne a môžu výrazne zlepšiť odpadové hospodárstvo. Navyše veľké rozdiely v poplatkoch za zneškodnenie odpadu medzi jednotlivými členskými štátmi by mohli viesť k zbytočným zásielkam odpadov a ovplyvniť hospodársku súťaž medzi prevádzkovateľmi odpadového hospodárstva v rôznych členských štátoch.

Keďže perspektíva dosiahnutia dohody o opatrení na úrovni EÚ v tejto oblasti je obmedzená, prvým krokom by malo byť povzbudenie členských štátov, aby tento druh hospodárskeho nástroja používali na vnútroštátnej úrovni. Komisia odporučila členským štátom, aby si vymieňali informácie o svojich prístupoch k poplatkom za zneškodnenie odpadu a o všetkom stále informovali Komisiu.

Nové spôsoby podporovania recyklácie

Smernice o recyklácii prijaté za posledných desať rokov uľahčujú vytváranie a financovanie recyklačnej infraštruktúry pre veľké toky odpadov. Je však ťažké zdôvodniť uplatňovanie tohto prístupu na nový rozsah tokov odpadov. V prípade malých tokov odpadov alebo v prípade tokov odpadov s menším vplyvom na životné prostredie by tento prístup mohol vytvoriť ťažké správne bremená v porovnaní s dosiahnutým úžitkom pre životné prostredie.

Ak sa však organizácia a presadzovanie recyklácie všetkých tokov odpadov ponechá na trhu, nie je možné zoznať všetky ekologické úspechy, ktoré môže recyklácia poskytnúť. Zatiaľ čo súčasnou prioritou je zabezpečiť úplnú realizáciu smerníc EÚ o recyklácii, pre budúcnosť je potrebný komplementárny prístup, ktorý je flexibilnejší a má širšie pokrytie. Preskúmanie tejto stratégie posúdi potrebu ďalších opatrení na presadenie recyklácie. Posúdi najmä napredovanie k materiálnejšiemu prístupu a prípadné využívanie zodpovednosti výrobcov. To znamená, že vyhodnotí, či trh môže adekvátne riadiť vývoj recyklácie daného materiálu sám, alebo či potrebuje opatrenia na prekonanie prekážok recyklácie. V tomto kontexte by sa mohol zvažovať veľký rozsah opatrení a k dosiahnutiu ekologického úžitku recyklácie za najnižšie možné náklady prispeje aj posudzovanie životného cyklu.

Ciele recyklácie

Ciele recyklácie a zhodnocovania sa používajú v niekoľkých smerniciach EÚ o odpade. Nedávne preskúmanie cieľov recyklácie a zhodnocovania obsiahnutých v smernici o obaloch a obalovom odpade ukázalo význam stanovenia cieľov na vhodnej úrovni úmerne k rozsahu definície a zohľadneniu špecifik každého materiálu. Bez tejto analýzy je riziko, že sa stanovia

ciele, ktoré presadzujú procesy s malým alebo žiadnym úžitkom pre životné prostredie, alebo nepodporujú technológie, ktoré by mohli poskytnúť pomerne veľké ekologické výhody, ale je ťažké preniknúť s nimi na trh.

Vzhľadom na tieto zložitosti treba stanoviť úroveň cieľov vzhľadom na rozsah definície recyklácie pre rôzne materiály tak, ako v prípade revízie cieľov smernice o obaloch, a v týchto cieľoch by sa mali brať do úvahy aj špecifické vlastnosti každého materiálu. Budúce návrhy na nové alebo zrevidované ciele recyklácie a zhodnocovania musia optimalizovať nákladovú efektívnosť recyklácie a zhodnocovania a vyhýbať sa propagácii nevhodných technológií pre dané materiály.

Riadenie biologického odpadu

Najväčší negatívny vplyv biologického odpadu vzniká vtedy, keď sa biologický odpad skládkuje. Produkuje metán, skleníkový plyn, ktorý má 21-krát silnejšie účinky ako oxid uhličitý. S cieľom riešiť túto ekologickú hrozbu sa v smernici 1999/31/ES o skládkach odpadov zabezpečuje presmerovanie dvoch tretín biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu zo skládok a od členských štátov sa vyžaduje vytvoriť a pravidelne revidovať vnútroštátne stratégie riadenia odpadu nezávislé na skládke. Úplná realizácia tejto povinnosti výrazne prispieje k zníženiu vplyvu biologického odpadu na životné prostredie najmä v zmysle emisií skleníkových plynov.

Komisia v správe o vnútroštátnych stratégiách však prišla k záveru, že „po analýze stratégií nie je jasné, či sa ciele znížiť skládkovanie dosiahnu v tých členských štátoch, ktoré na nich ešte nepracujú. Zdá sa, že na dosiahnutie týchto cieľov treba vynaložiť ešte viac úsilia. Komisia venuje osobitnú pozornosť dosiahnutiu cieľa v roku 2006 a robí všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie správnej implementácie tejto smernice”³.

Neexistuje jediná ekologicky najlepšia možnosť riadenia biologického odpadu, ktorý sa nesmie ukladať na skládkach. Zaťaženie životného prostredia rôznymi možnosťami dostupnými pre riadenie tohto odpadu závisí od viacerých miestnych faktorov, *okrem iného* od systémov zberu, zloženia a kvality odpadu, klimatických podmienok, vplyvu na zmenu klímy, potenciálu kompostu prispievať k boju proti znehodnoteniu pôdy a od iných kategórií vplyvu na životné prostredie. Preto by stratégie riadenia tohto odpadu mali určovať členské štáty posudzovaním životného cyklu.

Komisia vypracuje usmernenia pre uplatňovanie posudzovania životného cyklu na riadenie biologického odpadu a tieto usmernenia oznámi členským štátom, ktoré vyzve, aby zrevidovali svoje vnútroštátne stratégie. Tieto usmernenia pomôžu aj miestnym a regionálnym orgánom, ktoré sú všeobecne zodpovedné za vypracovanie plánov riadenia komunálneho odpadu.

Na úrovni EÚ sa treba zaoberať aj aspektmi súvisiacimi s normami odpadu. Kritériá kvality kompostu sa upraví podľa ustanovenia o tom, kedy odpad prestáva byť odpadom, ktoré bolo navrhnuté pre rámcovú smernicu o odpade, a Komisia navrhne, aby sa biologické spracovanie odpadu dostalo do pôsobnosti smernice IPPC pri jej revízii.

³ KOM(2005) 105 - Správa Komisie pre Radu a Európsky parlament o vnútroštátnych stratégiách znižovania biologicky rozložiteľného odpadu putujúceho na skládky podľa článku 5 ods.1 smernice 1999/31/ES o skládkach odpadov.

Smernica Rady 86/278/EHS o ochrane životného prostredia a najmä pôdy pri použití splaškových kalov v poľnohospodárstve sa zreviduje s cieľom sprísniť kvalitatívne normy, podľa ktorých je takéto využitie možné po prijatí tematickej stratégie týkajúcej sa pôdy a súvisiacich opatrení.

Revízia stratégie sa bude zaoberať najmä pokrokom riadenia biologického odpadu a hodnotením potreby dodatočných opatrení.

Riadenie odpadových olejov

V právnych predpisoch o odpadových olejoch sa uplatňuje posudzovanie životného cyklu (smernica 75/439/EHS).

V tejto smernici sa upravuje zneškodňovanie odpadových olejov a predpisuje sa zhodnocovanie odpadových olejov. Právny predpis doteraz nebol riadne uplatňovaný a niekoľko prípadov sa dostalo až pred Európsky súdny dvor, ktorý rozhodol v neprospech piatich členských štátov. Nedávna analýza pomocou posudzovania životného cyklu ukázala, že prednosť udelená regenerácii odpadových olejov pred ich použitím ako palív nie je zdôvodnená žiadnou jasnou ekologickou výhodou. Okrem toho zber odpadových olejov je stále na príliš nízkej úrovni. Takže hoci nesprávne zneškodnenie odpadových olejov môže mať závažné negatívne účinky a malo by sa zrušiť, súčasný zákon nedosahuje želané výsledky. Preto sa zruší a nahradí novým ustanovením v rámcovej smernici o odpade, ktorým sa zachová povinnosť členských štátov zabezpečiť zber odpadových olejov, ale nebude sa uprednostňovať ich regenerácia. Tým sa zabezpečí úplná implementácia povinnosti zberu odpadových olejov v členských štátoch, ktorá sa zaoberá najväčším ekologickým problémom odpadových olejov.

Ďalšie kroky: Harmonogram opatrenia na implementáciu tematickej stratégie predchádzania vzniku odpadu a jeho recyklácie a ďalších prispievajúcich opatrení a činností

Navrhované a/alebo plánované opatrenie tematickej stratégie na predchádzanie vzniku odpadu a jeho recykláciu	Termín
Návrh na zmenu a doplnenie rámcovej smernice o odpade a zrušenie smernice o odpadových olejoch	Navrhnuté spolu s touto stratégiou
Správa o uplatňovaní smernice 94/62/ES o obaloch a odpadoch z obalov	2006
Revízia cieľov stanovených podľa smernice 2000/53/ES o vozidlách po dobe životnosti	2006
Návrh na smernicu spájajúcu tri smernice o odpade z priemyselnej výroby a spracovania oxidu titaničitého do jednej smernice	2006
Uverejnenie usmernení na základe judikatúry Európskeho súdneho dvora k otázke, kedy by sa vedľajšie produkty mali, resp. nemali pokladať za odpad	2006

Uverejnenie usmernení pre členské štáty na uplatňovanie posudzovania životného cyklu na riadenie biologicky rozložiteľného odpadu, ktorý neputuje na skládku	2006
Zlepšovanie základne poznatkov o vplyve využívania zdrojov, vzniku odpadu a odpadového hospodárstva a systematickejšie predpovedanie a modelovanie situácií	Začne sa v roku 2006
Návrh na vyjasnenie a rozšírenie pôsobnosti smernice IPPC na ďalšie činnosti odpadového hospodárstva vrátane biologického spracovania na zhodnocovanie odpadu a prípravu nebezpečného odpadu na spaľovanie a struskov na zhodnocovanie	2007, keď sa uskutoční generálna revízia smernice IPPC
Návrh na revíziu smernice Rady 86/278/EHS o ochrane životného prostredia a najmä pôdy pri používaní splaškových kalov v poľnohospodárstve	2007
Uverejnenie základných usmernení na ľahšie používanie nástrojov životného cyklu v tvorbe politík odpadu na základe dohodnutého prístupu a metodiky	2007
Uverejnenie usmernení k určitým ustanoveniam nariadenia o zasielaní odpadu na boj proti klamlivému zhodnocovaniu	2007
Uverejnenie usmernení k minimálnym ekologickým normám na povoľovanie zariadení, na ktoré sa nevzťahuje smernica IPPC, a k najlepším dostupným technikám miešania nebezpečného odpadu	2007
Hodnotenie stavu a potreby dodatočných opatrení na podporu prechodu k európskej recyklujúcej spoločnosti	2007
Revízia cieľov podľa smernice 2002/96/ES o odpade z elektrických a elektronických zariadení	2008
Prijatie prvého súboru kvalitatívnych noriem na definovanie toho, kedy určité toky odpadu, počnúc kompostom a recyklovanými agregátmi, prestávajú byť odpadom	2008 – po vstupe zrevidovanej rámcovej smernice o odpade do platnosti

Ďalšie opatrenia a činnosti, ktoré prispievajú k tematickej stratégii predchádzania vzniku odpadu a jeho recyklácie

Vývoj trhu

Niekoľko členských štátov spustilo iniciatívy na rozvoj trhu recyklácie odpadu s cieľom odstrániť technické a hospodárske prekážky recyklácie a zvýšiť dopyt po recyklovaných materiáloch (napr. vývoj noriem, zlepšenie dostupnosti trhových informácií a verejného

obstarávania). Vyzerá to tak, že tieto prístupy majú istý potenciál doplniť základné politiky týkajúce sa recyklácie a mohli by sa zaradiť do vnútroštátnych plánov implementácie akčného plánu pre environmentálne technológie.

Výskum a technológia

Komisia zabezpečí dostupnosť európskych fondov pre výskum a vývoj technológie spracovania odpadu, ktorá sa lepšie zaoberá kľúčovými vplyvmi odpadu na životné prostredie.

Najlepšie postupy

Komisia podporí šírenie a prenos najlepších postupov týkajúcich sa informovanosti, vzdelávacích a stimulačných iniciatív a systémov vyvíjaných na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Štátna pomoc

Zrevidujú sa usmernenia o štátnej pomoci na ochranu životného prostredia. Táto revízia *okrem iného* vyjasní, v ktorých prípadoch možno poskytnúť štátnu pomoc na podporu recyklačných činností.

Okrem toho preskúmanie stratégie v roku 2010 bude v prípade potreby identifikovať dodatočné opatrenia potrebné na presadenie predchádzania vzniku odpadu a uplatňovanie posudzovania životného cyklu na odpadové hospodárstvo a napredovanie k európskej recyklujúcej spoločnosti.

PRÍLOHA II
LEGISLATÍVNY FINANČNÝ VÝKAZ

1. NÁZOV NÁVRHU:

Tematická stratégia predchádzania vzniku odpadu a jeho recyklovania

2. RÁMEC ABM/ABB

Oblasť politiky: 07 – Životné prostredie

Činnosť: 07 04 – Implementácia environmentálnej politiky

3. ROZPOČTOVÉ POLOŽKY

3.1 Rozpočtové položky (prevádzkové položky a súvisiace položky technickej a administratívnej pomoci (ex-položky B..A)) vrátane ich názvov:

07 01 04 01 – Právne predpisy, zvyšovanie povedomia a ďalšie všeobecné akcie na základe akčných programov Spoločenstva v oblasti životného prostredia - výdavky na administratívne riadenie.

07 04 02 – Zvyšovanie povedomia a ďalšie všeobecné akcie na základe akčných programov Spoločenstva v oblasti životného prostredia

3.2 Trvanie akcie a finančných dôsledkov:

Stratégia je navrhnutá na obdobie 10 rokov (2005 - 2015). Tento legislatívny finančný výkaz pokrýva finančné aspekty prvých piatich rokov jej trvania (2005 - 2010).

3.3 Rozpočtové charakteristiky :

Rozpočtová položka	Druh výdavkov		Nové	Príspevok EZVO	Príspevky kandidátskych krajín	Výdavková kapitola vo finančnom výhľade
07 04 02	Nepovinné	Dif ⁴	NIE	NIE	NIE	č. 3

⁴ Diferencované rozpočtové prostriedky.

4. ZHRNUTIE ZDROJOV

Potreby ľudských a administratívnych zdrojov budú kryté z prostriedkov príslušného generálneho riaditeľstva (GR Životné prostredie) pridelených z ročného rozpočtového rámca.

4.1 Finančné zdroje

4.1.1 Súhrn viazaných rozpočtových prostriedkov (VRP) a platobných rozpočtových prostriedkov (PRP)

miliónov. eur (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

6. DRUH VÝDAVKOV	Oddiel č.		Rok	2006	2007	2008	2009	2010	Spolu
			2005						

Prevádzkové výdavky⁵

Viazané rozpočtové prostriedky (VRP)	8.1	a		0,230	0,380	0,230	0,230	0,080	1,150
Platobné rozpočtové prostriedky (PRP)		b		0,130	0,280	0,330	0,230	0,180	1,150

Administratívne výdavky zahrnuté v referenčnej sume⁶

Technická a správna pomoc (NDP)	8.2.4	c		0	0	0	0	0	0

6.1. CELKOVÁ REFERENČNÁ SUMA

Viazané rozpočtové prostriedky		a+c		0,230	0,380	0,230	0,230	0,080	1,150
Platobné rozpočtové prostriedky		b+c		0,130	0,280	0,330	0,230	0,180	1,150

Administratívne výdavky nezahrnuté v referenčnej sume⁷

⁵ Výdavky, ktoré nespádajú pod kapitolu xx 01 danej hlavy xx.

⁶ Výdavky v rámci článku xx 01 04 hlavy xx.

Ľudské zdroje a súvisiace výdavky (NRP)	8.2.5	d	0,486	0,486	0,486	0,486	0,486	0,486	2,916
Administratívne náklady okrem ľudských zdrojov a súvisiacich nákladov, nezahnuté v referenčnej sume (NRP)	8.2.6	e	0,002	0,088	0,088	0,090	0,086	0,084	0,438

Celkové orientačné náklady na intervenciu

VRP SPOLU vrátane nákladov na ľudské zdroje		a+c +d+ e	0,488	0,804	0,954	0,806	0,802	0,650	4,504
PRP SPOLU vrátane nákladov na ľudské zdroje		b+c +d+ e	0,488	0,704	0,854	0,906	0,802	0,750	4,504

Údaje o spolufinancovaní

Ak návrh zahŕňa finančnú spoluúčasť členských štátov alebo iných orgánov (uveďte akých), je potrebné uviesť v nasledujúcej tabuľke odhadovanú výšku spolufinancovania (v prípade, že sa predpokladá finančná spoluúčasť iných orgánov, je možné pridať ďalšie riadky):

miliónov eur (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Orgán podieľajúci sa na spolufinancovaní		Rok n	n + 1	n + 2	n + 3	n + 4	n + 5	Spolu
	f							
VRP SPOLU vrátane spolufinancovania	a+c +d+ e+f							

4.1.2 Zlučiteľnosť s finančným plánovaním

X Návrh je zlučiteľný s platným finančným plánovaním.

⁷ Výdavky v rámci kapitoly xx 01 okrem výdavkov podľa článkov xx 01 04 alebo xx 01 05.

- Návrh si vyžiada zmenu v plánovaní príslušnej výdavkovej kapitoly vo finančnom výhľade.
- Návrh si môže vyžiadať uplatnenie ustanovení Medziinštitucionálnej dohody⁸ (t. j. flexibilný nástroj alebo revíziu finančného výhľadu).

4.1.3 Finančné dôsledky na príjmy

- Návrh nemá žiadne finančné dôsledky na príjmy
- Návrh má finančné dôsledky – účinky na príjmy sú takéto:

miliónov eur (zaokrúhlené na jedno desatinné miesto)

Rozpočtová položka		Príjmy	Pred akciou [Rok n-1]	Situácia po akcii						
				[Rok n]	[n+1]	[n+2]	[n+3]	[n+4]	[n+5] ⁹	
		a) Príjem v absolútnom vyjadrení								
		b) Zmena v príjmoch	Δ							

4.2 Ľudské zdroje (vrátane úradníkov, dočasných zamestnancov a externých pracovníkov) – pozri podrobnosti v bode 8.2.1.

Ročné požiadavky	Rok 2005	2006	2007	2008	2009	2010
Celkový počet ľudských zdrojov	0,486	0,486	0,486	0,486	0,486	0,486

⁸ Pozri body 19 a 24 Medziinštitucionálnej dohody.

⁹ V prípade potreby, t. j. ak akcia trvá dlhšie ako 6 rokov, treba pridať ďalšie stĺpce.

5. CHARAKTERISTIKY A CIELE

5.1 Potreba, ktorá sa má splniť krátkodobo alebo dlhodobo

Riešiť otázky ochrany životného prostredia týkajúce sa hospodárenia s odpadom. Stratégia zavádza činnosti, ktoré zlepšia hospodárenie s odpadom a regulačné prostredie, v rámci ktorého sa bude hospodárenie s odpadom realizovať.

5.2 Pridaná hodnota zapojenia Spoločenstva a spojitost' návrhu s inými finančnými nástrojmi a možná synergia.

Hospodárenie s odpadom je ekonomická činnosť na vnútornom trhu. Táto činnosť je prísne obmedzovaná a na zlepšenie efektívnosti trhu je potrebný spoločný prístup.

5.3 Ciele, očakávané výsledky a súvisiace ukazovatele návrhu v kontexte rámca ABM.

Cieľom stratégie je uskutočniť viaceré činnosti, ktoré umožnia znížiť dosah odpadov na životné prostredie a prispieť k zníženiu dosahu využívania zdrojov na životné prostredie.

V snahe dosiahnuť uvedený cieľ je potrebné prijať tieto konkrétne kroky:

- 1) Zjednodušiť a zmodernizovať predpisy o hospodárení s odpadom.
- 2) Zlepšiť poznatky v tejto oblasti.
- 3) Zaviesť stimuly na podporu prevencie a recyklovania odpadov.

Ďalšie podrobnosti o očakávaných výsledkoch a ich vplyvoch sú uvedené v oznámení, ako aj v hodnotení dosahu, ktoré je jeho súčasťou.

5.4 Spôsob implementácie (orientačne)

X Centralizované hospodárenie

- priamo na úrovni Komisie
- nepriamo delegovaním na:
 - výkonné agentúry
 - subjekty zriadené Spoločenstvami ako uvádza článok 185 nariadenia o rozpočtových pravidlách

- vnútroštátne verejné subjekty/subjekty, ktoré poskytujú verejnoprospešné služby
- Zdieľané alebo decentralizované hospodárenie
 - za účasti členských štátov
 - za účasti tretích krajín
- Spoločné hospodárenie s medzinárodnými organizáciami (bližšie uveďte)***

Príslušné poznámky: Opatrenia zavádzané v rámci stratégie budú implementované priamo Komisiou (príprava štúdií, organizácia zasadnutí, riadenie zmlúv na služby atď.) a členskými štátmi (implementácia právnych predpisov a odporúčaní)

6. MONITOROVANIE A HODNOTENIE

6.1 Monitorovací systém

Komisia navrhuje prehodnotiť efektívnosť tematickej stratégie päť rokov po uverejnení oznámenia. Na tento účel Komisia pripraví správu, ktorá bude uverejnená a predložená príslušným inštitúciám.

6.2 Hodnotenie

6.2.1 Hodnotenie ex-ante

Tematická stratégia je predmetom hodnotenia dosahu, ktorá bude uverejnená zároveň s prijatím oznámenia.

6.2.2 Opatrenia prijaté po čiastočnom hodnotení/hodnotení ex-post (poučenia získané z podobných skúseností v minulosti)

Vytváranie politík využitím tematickej stratégie ako nástroja je novinkou zavedenou šiestym environmentálnym akčným programom¹⁰. Ale opatrenia v rámci tejto konkrétnej stratégie neprekračujú bežnú správnu prax (príprava štúdií, organizácia zasadnutí odborníkov, zmluvy na služby uzavreté na pomerne nízke sumy) a uplatňujú sa na ne príslušné súčasné postupy finančnej ochrany.

¹⁰ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1600/2002/ES z 22. júla 2002, ktorým sa ustanovuje šiesty environmentálny akčný program Spoločenstva (Ú. v. ES L 242, 10.9.2002, s. 1).

6.2.3 *Podmienky a pravidelnosť budúcich hodnotení*

Komisia navrhuje prehodnotiť efektívnosť tematickej stratégie päť rokov po uverejnení oznámenia. Na tento účel Komisia pripraví správu, ktorá bude uverejnená a predložená príslušným inštitúciám.

7. **OPATRENIA PROTI PODVODOM**

Navrhované činnosti zahŕňajú výhradne iba výdavky na pracovníkov, zasadnutia odborníkov a zmluvné štúdie. Tie sú predmetom bežných kontrolných nástrojov Komisie, a preto si nevyžadujú žiadne dodatočné opatrenia proti podvodom.

Najmä potenciálni príjemcovia a zmluvní partneri sa musia riadiť predpismi nariadenia o rozpočtových pravidlách a poskytnúť dôkaz o finančnom a zákonom súlade s nimi. V prípade grantov musia predložiť predbežné výkazy o príjmoch a výdavkoch v súvislosti s príslušným projektom/činnosťou, ktoré majú byť financované. Platby sa vykonávajú na základe podmienok dohodnutých v grantovej zmluve a na základe výkazov o výdavkoch a príjmoch riadne overených príjemcom a skontrolovaných príslušným útvarom Komisie. Je možné vykonať aj kontroly na mieste, preto si príjemcovia musia odkladať všetky podrobnosti a príslušné dokumenty päť rokov po ukončení projektu.

8. PODROBNOSTI O ZDROJOCH

8.1 Ciele návrhu z hľadiska ich finančných nákladov

viazané rozpočtové prostriedky v miliónoch. eur (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

(Je potrebné uviesť názvy cieľov, akcií a výstupov)	Druh výstupu	Priemerné náklady	Rok 2005		Rok 2006		Rok 2007		Rok 2008		Rok 2009		Rok 2010		SPOLU	
			Počet výstupov	Celkové náklady	Počet výstupov	Celkové náklady	Počet výstupov	Celkové náklady	Počet výstupov	Celkové náklady	Počet výstupov	Celkové náklady	Počet výstupov	Celkové náklady	Počet výstupov	Celkové náklady
CIEP ¹¹																
Príprava rozhodnutí Komisie, ktorými sa prijímajú implementačné opatrenia																
Odborné poradenstvo	Správy	0,040			2	0,080	2	0,080	2	0,080	2	0,080	2	0,080	8	0,400
Štúdie	Správy	0,150			1	0,150	2	0,300	1	0,150	1	0,150			5	0,750
<i>6.1.1. Celkové náklady</i>						0,230		0,380		0,230		0,230		0,080		1,150

¹¹ Podľa opisu v oddiele 5.3.

8.2 Administratívne výdavky

8.2.1 Počet a druh ľudských zdrojov

Druhy pracovných miest		Zamestnanci, ktorí majú riadiť akcie za použitia existujúcich a/alebo dodatočných zdrojov (počet pracovných miest/plné pracovné úväzky)					
		Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
Úradníci alebo dočasní zamestnanci ¹² (XX 01 01)	A*/AD	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
	B*, C*/AST	1	1	1	1	1	1
Zamestnanci financovaní ¹³ podľa článku XX 01 02							
Iní zamestnanci ¹⁴ financovaní podľa článku XX 01 04/05							
SPOLU		4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5

8.2.2 Opis úloh súvisiacich s akciou

Navrhované úlohy neprekračujú bežnú správnu prax a zahŕňajú prípravu štúdií, organizáciu zasadnutí odborníkov, riadenie zmlúv na služby a pod.)

8.2.3 Zdroje ľudských zdrojov (štatutárne)

- Pracovné miesta pridelené v súčasnosti na riadenie programu, ktoré sa majú nahradiť alebo predĺžiť
- Pracovné miesta predbežne pridelené v rámci vykonávania RPS/PNR (ročnej politickej stratégie/predbežného návrhu rozpočtu) na rok n
- Pracovné miesta, ktoré sa majú požadovať v ďalšom procese RPS/PNR
- Pracovné miesta, ktoré sa majú opätovne prideliť za použitia existujúcich zdrojov v rámci riadenia útvaru (vnútorná reorganizácia)
- Pracovné miesta požadované na rok n, avšak neplánované v rámci vykonávania RPS/PNR daného roku

¹² Náklady, ktoré NEPOKRÝVA referenčná suma.

¹³ Náklady, ktoré NEPOKRÝVA referenčná suma.

¹⁴ Náklady, ktoré sú zahrnuté v referenčnej sume.

8.2.4 *Iné administratívne výdavky zahrnuté v referenčnej sume (XX 01 04/05 – Výdavky na administratívne riadenie)*

v mil. eur (na 3 desatinné miesta)

Rozpočtová položka (číslo a názov)	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	SPOLU
1 Technická a administratívna pomoc (vrátane súvisiacich personálnych nákladov)							
Výkonné agentúry ¹⁵							
Iná technická a administratívna pomoc							
- <i>intra muros</i>							
<i>extra muros</i>							
Iná technická a administratívna pomoc spolu							

8.2.5 *Finančné náklady na ľudské zdroje a súvisiace náklady nezahrnuté v referenčnej sume*

miliónov eur (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Druh ľudských zdrojov	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010r
Úradníci a dočasní zamestnanci (XX 01 01)	0,486	0,486	0,486	0,486	0,486	2,430
Zamestnanci financovaní podľa článku XX 01 02 (pomocní zamestnanci, VNE (vyslaní národní experti), zmluvní zamestnanci atď.) (konkrétna rozpočtová položka)						
Náklady na ľudské zdroje a súvisiace náklady spolu (NEZAHRNUTÉ v referenčnej sume)	0,486	0,486	0,486	0,486	0,486	2,430

Výpočet– *Úradníci a dočasní zamestnanci*

¹⁵ Je potrebné uviesť odkaz na osobitný legislatívny finančný výkaz pre danú(-é) výkonnú(-é) agentúru(-y).

Každý VNE je ohodnotený na 108 000 eur ročne.

Kalkulácia– *Zamestnanci financovaní podľa článku XX 01 02*

8.2.6 Iné administratívne výdavky nezahrnuté v referenčnej sume

miliónov eur (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	SPOLU
XX 01 02 11 01 – Misie	0,002	0,008	0,008	0,010	0,006	0,004	0,038
XX 01 02 11 02 – Stretnutia a konferencie							
XX 01 02 11 03 – Výbory ¹⁶		0,080	0,080	0,080	0,080	0,080	0,400
XX 01 02 11 04 – Štúdie a konzultácie							
XX 01 02 11 05 – Informačné systémy							
2 Iné výdavky na riadenie spolu (XX 01 02 11)	0,002	0,088	0,088	0,090	0,086	0,084	0,438
3 Iné výdavky administratívnej povahy (upresnite vložением odkazu na rozpočtovú položku)							
Administratívne náklady spolu, okrem ľudských zdrojov a súvisiacich nákladov (NEZAHNUTÝCH v referenčnej sume)	0,002	0,088	0,088	0,090	0,086	0,084	0,438

Výpočet – *Iné administratívne výdavky nezahrnuté v referenčnej sume*

Predpokladá sa, že jedno priemerné zadanie má hodnotu 1 000 eur.

¹⁶ Uvedte typ príslušného výboru a skupiny.